

Juryrapport Thorbeckeprijs 2005

De Thorbeckeprijs 2005, zo nam de jury ervan zich dit jaar voor, zou bij voorkeur moeten worden toegekend aan een van de nieuwe leden van de Tweede Kamer. ‘Nieuw’ werden die leden genoemd die op zijn vroegst na de verkiezingen van 2002 tot de Kamer waren toegetreden. De jury zocht dus niet zozeer naar de kracht van de parlementaire ervaring maar naar de schittering van het politieke talent.

Dit voornemen bleek zijn geheel eigen keuzeproblemen te veroorzaken. Het verschil met kiezen onder alle parlementariërs bleek graduueel: meer dan twee derden van de huidige leden van de Tweede Kamer begonnen hun parlementaire loopbaan immers pas in 2002 of later.

Over het bijbehorende gebrek aan parlementaire ervaring is intussen al veel gezegd en geklaagd. Dat moge op zichzelf misschien terechte kritiek zijn, maar de nieuwe Kamerleden zelf vormen van deze aanklacht de verkeerd geadresseerden. Zij kunnen het immers niet helpen in hun partij de voorkeur te hebben gekregen tijdens de kandidaatstelling. Evenmin kunnen zij het helpen dat zij met zo velen tegelijk zijn. Sterker nog: talent bewijzen diende vanaf 2002 te gebeuren temidden van velen die hetzelfde wilden aantonen, in plaats van de concurrentie aan te mogen gaan – zoals dat hoort – met de meer ervaren medeleden. Jezelf onder die omstandigheden effectief zichtbaar maken temidden van de collegae is een uitzonderlijk lastige opdracht.

Dat is het ook voor de jury gebleken te zijn. Zij heeft daarom overwogen een aantal genomineerde Kamerleden uit te nodigen voor haar en uw ogen het retorische gevecht met elkaar aan te gaan. Zij heeft daarvan afgezien, om deze avond niet al te lang te laten duren en zodoende onrecht te doen aan degene die de Thorbeckelezing moest uitspreken; omdat aldus van jonge Kamerleden onverhoeds meer zou worden gevergd om voor de prijs in aanmerking te komen dan ooit eerder van Kamerleden is gevraagd en het nu juist gaat om gebleken talent. Wat niet weg neemt dat de prijs in de toekomst aan waarde zou kunnen winnen als daarmee een wedstrijd wordt verbonden, zoals deze tot nu toe heeft plaats gehad indien het ging om gemeenteraadsleden.

Het interessante aan het politieke bedrijf is dat uitgesproken retorisch talent en bijbehorend succes telkens weer binnen korte tijd zichtbaar en hoorbaar worden. Welsprekendheid heeft in het parlement aanzienlijk minder dan vier jaren nodig om zichzelf te manifesteren. Het heeft de jury dan ook geen onoverkomelijke problemen opgeleverd om acht kandidaten te nomineren. Zij noemt hun namen met ere, uiteraard in alfabetische volgorde: Charlie Aptroot, Joost Eerdman, Boris van der Ham (ten tweeden male), Diederik Samsom, Liesbeth Spies, Mirjam Sterk, Fenna Vergeer en Aleid Wolfsen.

Veel meer moeite kostte de beantwoording van de vraag wie van hen met het meeste recht aanspraak zou kunnen maken op de Thorbeckeprijs voor politieke welsprekendheid.

Na ampele overweging heeft de jury haar keuze bepaald op Joost Eerdman, kamerlid voor de LPF. In twee jaar tijd heeft hij zich ontwikkeld tot een parlementariër die de finesses van het vak is gaan beheersen en die zijn retorische gaven effectief heeft leren gebruiken. Ietwat beeldend uitgedrukt: Eerdman heeft aan “vlerkerigheid” verloren en, mede daardoor, aan scherpte gewonnen. Hij heeft zich ontwikkeld tot prominent parlementariër, in weerwil van alle problemen in zijn partij, die hem, na een glorieuze start in 2002, niet tot steun heeft kunnen zijn. Dat maakt de vraag spannend waar wij hem, uiterlijk na 2007, zullen terugzien. Want *dat* we hem zullen terugzien lijkt de jury boven twijfel verheven.